

Аналітична довідка про підсумки діяльності галузі охорони здоров'я за 2023 рік

Збереження, охорона та зміцнення здоров'я громадян є одним із ключових пріоритетів держави, який покликана реалізувати система охорони здоров'я. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну спричинило критичне навантаження на систему охорони здоров'я, що пов'язано підвищенням попиту громадян на різні види медичної допомоги та послуг, які не були пріоритетними до війни. Гострота проблеми зумовлена також суттєвою міграцією серед населення та медичних працівників.

Зусилля щодо відновлення пріоритетно повинні бути спрямовані на трансформацію системи охорони здоров'я відповідно до потреб громадян та наявних ресурсів таким чином, щоб вона була спроможна не лише забезпечити надання громадянам якісної і своєчасної медичної безоплатної допомоги, але й була готовою до реагування на надзвичайні ситуації у сфері охорони здоров'я різного характеру.

Демографічна ситуація

Чисельність населення в області становить 1018462 особи. Основною причиною скорочення чисельності населення області є природне скорочення населення і міграційні процеси.

Слід відмітити, що демографічна ситуація, яка склалася в області у 2023 році в порівнянні з 2022 роком дещо покращилась і характеризується зменшенням смертності та від'ємним показником природного приросту.

	2001	2005	2010	2015	2020	2021	2022	2023
Народжуваність	8,8	9,9	10,9	10,1	7,6	7,1	5,8	5,2
Смертність	14,2	15,1	14,4	14,3	15,3	16,4	13,9	12,8
Природний приріст	- 5,4	- 5,2	-3,5	-4,2	-7,7	-9,3	-8,1	-7,6

За 2023 рік в області народилося 5270 дітей, що на 687 дітей менше минулого року (2022р. - 5957). В розрахунку на 1 тис. населення народжуваність становить 5,2, у 2022 році – 5,8. Зменшення народжуваності у 2023 році в порівнянні з минулим роком спостерігається у всіх районах області. Кременецький — 6,4 (7,1 в 2022 році), Тернопільський — 5,3 (5,8 в 2022 році), Чортківський район — 4,4 (5,4 в 2022 році), м. Тернопіль — 5,9 (6,5 в 2022 році).

Природний приріст населення в області від'ємний і становить –7,6 проти –8,1 у 2022 році. По районах природний приріст наступний: Кременецький -7,7, Тернопільський -6,7, Чортківський -9,2.

У 2023 році померло на 1033 особи менше ніж у минулому році (2022р. - 14109 осіб, 2021 р. - 16841).

Показник смертності по області становить 12,8 (13,9 у 2022 р.). Таким чином, в області продовжується процес депопуляції. Виражений процес депопуляції у всіх районах: Кременецький — 14,1, (14,8 в 2022 р.), Тернопільський -12,0 (13,0 в 2022 р.), Чортківський -13,6 (15,0 в 2022 р.).

Показник дитячої смертності за 2023 рік склав 8,1‰ (2022 р. - 5,7‰). Показник дитячої смертності у районах: Кременецькому — 14,4‰; Тернопільському — 7,1‰; Чортківському — 6,2‰; м. Тернопіль - 5,2‰.

У структурі дитячої смертності на першому місці – перинатальна патологія - 24 випадки (70,5%), на другому – вроджені аномалії - 7 випадків (20,7%), на третьому – зовнішні причини - 3 випадки (8,8%).

Онкологія

За даними регіонального канцер-реєстру в 2023 році в області зареєстровано 3376 нових випадків раку (в 2022 році – 3077 випадків ЗН). Захворюваність на злоякісні новоутворення становить 328,6 на 100 тис. населення (в 2022 році – 299,5). Показник захворюваності порівняно з минулим роком значно зріс та практично досяг докарантинного та довоєнного рівня (до прикладу, рівень захворюваності в 2019 році складав 334,0 на 100 тис. населення).

В розрізі районів рівень захворюваності складає:

Район	2022 рік	2023 рік
Кременецький	280,3	283,8
Тернопільський	315,4	350,6
<i>в.т.ч. Тернопіль</i>	334,9	367,3
Чортківський	280,6	310,4

Із числа пацієнтів з вперше встановленим діагнозом злоякісного новоутворення мали стадію відповідно до класифікації TNM: I-II – 1322 (42,6%), III – 646 (20,8%), IV – 804 (25,9%). Для порівняння в 2022 році розподіл за стадіями був наступний: I-II – 1188 (41,5%), III – 591 (20,7%), IV – 754 (26,4%).

В популяції жіночого населення зареєстровано 1653 випадків злоякісних новоутворень. Захворюваність серед жіночого населення складає 302,6 на 100 тис. відповідного населення (показник захворюваності в 2022 році – 266,4). В структурі захворюваності жіночого населення провідні місця зайняли: рак молочної залози – 20,0% (60,4 на 100 тис. населення), рак тіла матки – 11,6% (35,2 на 100 тис. населення), немеланомні захворювання шкіри – 10,5% (31,9 на 100 тис. населення), рак ободової кишки – 7,0% (21,1 на 100 тис. населення), рак шийки матки – 6,4% (19,2 на 100 тис. населення).

Серед чоловіків зареєстровано 1723 випадки злоякісних новоутворень. Захворюваність становить 358,1 на 100 тис. чол. населення (в 2022 році – 337,1). Найпоширенішими в структурі захворюваності серед чоловічого населення є

злоякісні новоутворення легень – 16,8% (60,1 на 100 тис. населення), передміхурової залози – 13,4% (48,0 на 100 тис. населення), немеланомні захворювання шкіри – 8,8% (31,6 на 100 тис. населення), ободової кишки – 6,6% (23,5 на 100 тис. населення) та сечового міхура – 6,4% (22,9 на 100 тис. населення).

Серед сільського населення області зареєстровано 1740 випадків злоякісних новоутворень. Захворюваність серед сільських жителів складає 311,0 на 100 тис. відповідного населення. В 2022 році цей показник становив 286,9 на 100 тис. населення (зареєстровано 1605 випадків).

Внаслідок злоякісних новоутворень у 2023 році померло 1690 осіб, з них 1015 чоловіків та 675 жінок. Показник смертності становить 164,5 на 100 тис. населення (в 2022 році – 152,6). Рівень смертності порівняно з 2022 роком зріс на 7,8%.

В розрізі районів рівень смертності складає на 100 тис. населення:

Район	2022 рік	2023 рік
Кременецький	132,7	149,0
Тернопільський	159,8	174,1
<i>в.т. Тернопіль</i>	<i>165,0</i>	<i>175,8</i>
Чортківський	149,0	154,9

В структурі смертності від злоякісних новоутворень чоловічого населення перші п'ять рангових місць в 2023 році займають злоякісні новоутворення таких локалізацій: легені – 27,9%, передміхурової залози – 10,2%, шлунка – 7,2%, ободової кишки – 6,7% та підшлункової залози – 6,2%; в жінок – злоякісні новоутворення молочної залози – 19,9%, ободової кишки – 8,9%, підшлункової залози – 8,0%, тіла матки – 7,4%, яєчників, легень та прямої кишки – по 6,8%.

Для оцінки стану обліку випадків злоякісних новоутворень та організації онкологічної допомоги як допоміжний критерій використовується співвідношення рівнів смертності і захворюваності. При визначенні цього показника встановлено, що по області в 2023 році він склав 0,52, тобто на кожні 100 зареєстрованих випадів захворювання на злоякісні новоутворення було зареєстровано 52 смерті від цієї патології.

Всього на диспансерному обліку з приводу онкологічних захворювань в Тернопільській області перебуває 29934 пацієнтів. Поширеність онкологічних захворювань серед населення області в 2023 році становить 2913,8 на 100 тис. населення. Спостерігається накопичення контингентів хворих на злоякісні новоутворення в області на 4,4%.

Стан діагностики та лікування пацієнтів на злоякісні новоутворення Якість онкологічної допомоги населенню області оцінюється за

показниками: занедбаність онкологічного процесу, відсоток активного виявлення злоякісних новоутворень на онкопрофоглядах, летальність до року, морфологічна верифікація діагнозу та охоплення спеціальним лікуванням.

В 2023 році в 25,9% випадків вперше діагностованих злоякісних новоутворень захворювання виявлено в запущеній стадії. Показник запущеності дещо нижчий порівняно з 2022 роком, коли він становив 26,4%.

По районах показник загальної запущеності становить: Кременецький – 26,7% (проти 22,7% в 2022 році); Тернопільський – 25,1% (проти 26,8%), в тому числі в місті Тернополі – 25,0% (проти 24,7%); Чортківський – 27,2% (проти 27,1%).

В 2023 році зареєстровано 1019 випадків візуальних форм раку, з них 269 які виявлені в III-IV стадії, при цьому візуальна занедбаність склала 26,4% (в 2022 році – 892 всього випадків, в III-IV стадії – 2233 випадків, 26,1%).

Число пацієнтів, виявлених в III-IV стадії візуальних локалізацій злоякісних новоутворень в розрізі районів становить: Кременецький – 29 (в 2022 році – 23), Тернопільський – 170 (в 2022 році – 137), в тому числі місто Тернопіль – 67 (в 2022 році – 64), Чортківський – 70 (в 2022 році – 73).

Питома вага занедбаних випадків візуальних форм раку по районах становить: Кременецький – 26,9% (в 2022 році – 21,3%), Тернопільський – 27,1% (в 2022 році – 25,7%), в тому числі місто Тернопіль – 26,3% (в 2022 році – 27,0%), Чортківський – 24,7% (в 2022 році – 29,1%).

Показник запущеності серед візуальних форм раку вищий порівняно з 2021 роком при раку порожнини рота (78,0% в 2023 році проти 67,4% в 2022 році), раку мигдаликів (100% в 2023 році проти 82,4% в 2022 році), раку прямої кишки (57,1% проти 42,9%), меланомі шкіри (18,8% проти 15,7%), раку шийки матки (35,2% проти 32,1%), раку статевого члена (40,0% проти 0%) та раку яєчка (25,0% проти 20,0%). При раку ротоглотки занедбаність залишається 100%, високий показник занедбаності відмічається при раку молочної залози – 37,5% та раку щитовидної залози – 27,3%.

В 2023 році в 21,4% пацієнтів з вперше встановленим діагнозом раку захворювання виявлено при профоглядах. В 2022 році цей показник складав 22,1%. Проте потрібно зазначити, що навіть при візуальних локалізаціях пухлин виявлення їх на профілактичних оглядах залишається незадовільним.

Діагноз злоякісного новоутворення морфологічно підтверджено в 82,4% випадках (в 2022 році – 81,4%). В розрізі районів цей показник становить: Кременецький – 78,6% (проти 80,1% в 2022 році), Тернопільський – 83,5% (проти 80,8%), в тому числі місто Тернопіль – 85,2% (проти 84,6%), та Чортківський район – 83,4% (проти 85,5%).

Показник морфологічної верифікації гірший порівняно з минулим роком при: ЗН порожнини рота – 90,5% в 2023 році проти 100% в 2022 році; ЗН стравоходу – 74,5% проти 83,7%; ЗН ободової кишки – 78,6% проти 75,9%; ЗН бронхів і легень – 54,1% проти 61,4%; ЗН тіла матки – 96,7% проти 98,1%; ЗН яєчників – 90,7% проти 93,0%; ЗН печінки 39,5% проти 58,8; ЗН підшлункової залози – 32,1% проти 37,1%.

Одним з важливих критеріїв протиракової боротьби прийнято вважати показник летальності до 1 року життя онкологічних хворих з моменту встановлення діагнозу. Питома вага пацієнтів, що померли протягом 1 року з моменту встановлення діагнозу у 2023 році склала 28,8% (в 2022 році цей показник становив 29,6%). В розрізі районів цей показник становить: 31,0% в Кременецькому районі (30,4% в 2022 році), 31,2% – в Тернопільському (28,5% в 2022 році), в тому числі в місті Тернополі – 27,1% (22,4% в 2022 році) та Чортківському районі – 29,1% (31,5% в 2022 році).

Високий показник дорічної летальності спостерігається при ЗН печінки – 84,2%, ЗН підшлункової залози – 79,0%, ЗН головного мозку – 75,7%, ЗН стравоходу – 70,5%, ЗН бронхів та легень – 66,6%, ЗН шлунка – 63,1%, ЗН глотки – 58,5%, ЗН порожнини рота – 51,4%, ЗН ободової кишки – 35,0%, ЗН яєчників – 24,0%, ЗН прямої кишки – 22,9%, ЗН нирки – 22,2%, лейкоміях – 21,3%.

Протягом 2023 року спеціальне лікування отримали 2291 пацієнт з вперше встановленим діагнозом злоякісного новоутворення, в тому числі з використанням методів: тільки хірургічний – 803, тільки променевий – 63, тільки хіміотерапевтичний (або інший медикаментозний) – 662, комбінований або комплексний – 656 та хіміопроменевий – 107. Показник охоплення спеціальним лікуванням первинних онкологічних пацієнтів склав 73,8%, що менше минулорічного показника (73,0%).

По районах показник охоплення спецлікуванням становить: Кременецький район – 67,7% (70,7% в 2022 році), Тернопільський – 75,0 (71,5% в 2022 році), в тому числі місто Тернопіль – 77,5% (73,1% в 2022 році), Чортківський район – 73,8% (76,9% в 2022 році).

По локалізаціях відсоток охоплення спецлікуванням первинних онкологічних пацієнтів нижчий порівняно з минулим роком при: ЗН губи (94,1% в 2023 році проти 100% в 2022 році); ЗН порожнини рота (78,4% проти 85,7%); ЗН глотки (70,7% проти 89,1%); ЗН гортані (82,7% проти 88,0%); ЗН бронхів та легень (46,4% проти 52,9%); ЗН молочної залози (81,6% проти 83,7%); ЗН шийки матки (77,7% проти 84,6%); ЗН тіла матки (88,5% проти 89,9%); ЗН яєчників (80,0% проти 86,1%); ЗН щитовидної залози (93,5% проти 97,0%); ЗН головного мозку (73,0% проти 78,0%); лімфомах (80,4% проти 81,2%); лейкоміях (80,0% проти 95,0%); ЗН статевого члена (80,0% проти 100%); ЗН яєчка (90,9% проти 93,3%).

Показник п'ятирічного виживання дещо більший порівняно з 2022 роком: 69,4% в 2023 році та 68,5% в 2022 році.

В розрізі районів питома вага пацієнтів, що живуть 5 і більше років з моменту встановлення діагнозу складає: Кременецький район – 70,5% (69,2% в 2022 році), Тернопільський – 68,9 (68,0% в 2022 році), в тому числі місто Тернопіль – 70,4% (69,5% в 2022 році), Чортківський район – 69,9% (69,1% в 2022 році).

Туберкульоз

У 2023 році зареєстровано 237 випадків ВДТБ проти 141 у 2022 р. Захворюваність на вперше діагностований туберкульоз зменшилась до 10,5 проти 19,4 на 100 тис. нас. (на 45,1%). Відмічено зменшення захворюваності серед

населення всіх адміністративних районів: Кременецькому (83,6%), Тернопільському (98,5%) Чортківському (64,2 %).

Показник захворюваності на 100 тис.населення зареєстрований серед жителів Кременецького району 29,2 проти 22,0 в 2022 році, Тернопільського 25,1 проти 25,7 (2022р.),в тому числі місто Тернопіль 17,0 проти 25,5 (2022р.), Чортківського 16,8 проти 25,4 (2022р.)

Питома вага вперше виявлених хворих з бацилярними формами легеневого туберкульозу становить 58,6%, що є негативною епідеміологічною ознакою, оскільки такі хворі є основним джерелом інфекції. В розрізі районів питома вага бацилярного туберкульозу становить: по Кременецькому — 65,8 (84,4 - 2022р.) Тернопільському — 84,2 (74,2 — 2022р.), по місту Тернопіль 45,1 (66,0 - 2022р.), Чортківському 52,6 (75,0 - 2022р.).

Негативною прогностичною ознакою є реєстрація деструктивних форм туберкульозу, питома вага яких становить 45,1%. Загалом деструктивні форми становлять 52% і більше відсотків у всіх трьох адміністративних районах: Кременецький — 51,2 (60,0 — 2022р.), Тернопільський 43,6 (52,3 -2022р.), Чортківський 48,1 (61,8 - 2022р.)

Захворюваність на алкоголізм та наркоманію.

Захворюваність на алкоголізм за 2023 рік складає 8,7 на 10 тис. нас. (2022 р. – 8,1). По районах ситуація наступна: Кременецький — 6,1 (2022 р. – 8,8), Тернопільський — 10,7 (2022 р. – 9,3), Чортківський — 6,5(2022 р. – 5,7). Показник захворюваності на алкогольні психози по області становить 0,9 на 10 тис. нас. (2022р. – 0,9). По районах: Кременецький — 0,4 (2022 р. – 0,7), Тернопільський - 1,4 (2022р. – 1,3), Чортківський — 1,4 (2022р. – 1,2). Захворюваність на 10 тис. нас. на наркоманію і токсикоманію стабільно складна. Показник по області - 0,7 (2022 р – 0,5). По районах: Кременецький - 0,1 (2022 р. – 0,1), Тернопільський - 0,9 (2022 р. – 0,6), Чортківський — 0,4 (2022 р. – 0,4).

Венеричні захворювання

За 2023 рік в області зареєстровано всього 40 випадків сифілісу, показник – 0,39 на 10 тис. нас., у 2022 р. – 0,13.

Гонорея – 2 випадки, показник – 0,01 на 10 тис. нас., у 2022 р. – 0,03.

В області зареєстровано всього випадків корости – 55, показник 0,54 на 10 тис. нас., у 2022 р. – 0,33.

Госпітальна захворюваність

За 2023 р. серед усіх виписаних і померлих пацієнтів в стаціонарі зареєстровано 237677 випадків захворювань, в тому числі серед дорослих 18 р. і старше — 194800, серед дітей 0-17 р. включно — 42877 випадків.

Госпітальна захворюваність становить 23336,5 на 100 тис. всього населення, у дорослих 18 р і старше —19126,8 на 100 тис. населення, серед дітей 0-17 р включно —273,3 на 1 тис. відповідного населення.

В структурі госпітальної захворюваності серед дорослого населення (18 і старше) на першому місці - хвороби системи кровообігу —14,3%, на другому — хвороби кістково-м'язевої системи — 8,5%, на третьому — хвороби органів дихання — 13,4%.

В структурі госпітальної захворюваності серед дитячого населення (0-17 років включно) на першому місці - хвороби органів дихання – 39,3%, на другому - хвороби органів травлення — 13,3%, на третьому — травми і отруєння — 5,7%

Показники госпітальної захворюваності по вікових групах

Вікова група	Госпітальна захворюваність за 2022 р	Госпітальна захворюваність за 2023 р
Все населення (на 100 тис. нас)	19792,4	23336,8
Дорослі 18 р і старше (на 100 тис. нас.)	20126,0	19126,8
Діти 0-17 р (на 1 тис. нас.)	183,3	273,3

Стационарозамінні форми медичної допомоги

Станом на 01.01.2024 року у закладах охорони здоров'я області функціонує розгорнута мережа денних і домашніх стаціонарів.

За 2023 рік число ліжок в денних стаціонарах збільшилось і становить 1064 проти 1050 у 2022 році. Показник на 10 тис. населення становить 10,4 у 2023 році проти 10,3 у 2023 році.

Динаміка змін мережі ліжкового фонду денних стаціонарів та стаціонарів вдома

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Число ліжок	1670	1442	1249	1050	1064
Число ліжок на 10 тис. нас.	16,0	14,0	12,2	10,3	10,4
Число пролікованих	93164	57543	51486	48303	44442
Число пролікованих на 10 тис.нас.	893,5	556,1	560,1	474,2	436,3
Число пролікованих в домашніх стаціонарах	59059	46281	42476	42282	35659
Число пролікованих на 10 тис. нас	566,4	446,1	413,5	415,1	350,1

В денних стаціонарах за 2023 рік проліковано 44442 хворих (у 2022р. – 48303). Показник пролікованих хворих на 10 тис. населення становить у 2023 р. – 436,3, у 2022 році – 474,2.

За 2023 рік в домашніх стаціонарах проліковано 35659 хворих, у 2022р — 42282. Показник пролікованих хворих на 10 тис. населення становить у 2023 р. – 350,1, у 2022 році —415,1.

Амбулаторно-поліклінічна допомога

До лікарів амбулаторно - поліклінічних закладів області у 2023 році зроблено 5325764 відвідувань (в т.ч вдома 232799), у 2022 р. - 5800138 (в т.ч. вдома 229740). В порівнянні з минулим роком кількість відвідувань збільшилась на 3054.

Кількість відвідувань на одного жителя становить 5,2 (2022 р. – 5,7). У Кременецькому районі кількість відвідувань на одного жителя становить 4,4, у Тернопільському - 5,1, у Чортківському – 4,9.

Стаціонарна допомога

Розвиток стаціонарної медичної допомоги населенню області здійснювався у напрямку подальшої раціоналізації інфраструктури лікарняних закладів, підвищення економічного використання їх ліжкового фонду, поліпшення якості та ефективності медичної допомоги.

Станом на 01.01.2024 року в області функціонує широка мережа лікарняних закладів різного типу (46 закладів із загальною потужністю ліжкового фонду 7454 ліжок, 2022 р — 7289). Забезпеченість ліжками становить 73,2 на 10 тис. населення, проти 71,0 - 2022 р.

За 2023 рік в стаціонарах області проліковано 243634 хворих, 2022 р - 201579 хворих, що на 42035 хворих більше минулого року.

З 7494 ліжок 3414 ліжка розгорнуто в районах області, що становить 58,6%. В міських закладах Тернополя розгорнуто 1000 ліжок – 13,4%. Ліжковий фонд обласних закладів складає 3080 ліжок, що становить 41,0%.

<i>Показники</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2023</i>
Кількість ліжок по області	7924	7451	7539	7289	7494
Кількість ліжок по районах	3464	3261	3279	4164	3414
Питома вага до всіх ліжок	43,7	43,9	43,5	57,1	58,6
Кількість ліжок по місту	930	975	975	985	1000
Питома вага до всіх ліжок	11,7	13,1	12,9	13,5	13,4
Кількість ліжок по обласних закладах	3530	3215	3285	3025	3080
Питома вага до всіх ліжок	44,6	43,1	43,6	46,5	41,0
Забезпеченість ліжками на 10 тис.нас. по області	76,0	72,0	73,5	71,6	73,2
Забезпеченість ліжками по районах:	42,1	40,1	43,5	40,8	43,0
Кременецький			42,1	44,5	42,4
Тернопільський			40,6	41,1	41,3
Чортківський			42,0	42,1	43,1
Забезпеченість ліжками по місту	42,2	43,9	43,8	44,1	44,7
Забезпеченість ліжками по обл. закладах	33,9	31,1	32,0	29,7	30,2
Зайнятість ліжка по області	311,6	202,6	238,2	250,5	287,8
Зайнятість ліжка по районах	322,1	206,3		255,4	300,4
Кременецький			279,5	244,5	270,2

Тернопільський			216,5	247,8	312,2
Чортківський			237,4	250,1	293,7
Зайнятість ліжка по місту	290,5	183,1	213,0	236,0	299,2
Зайнятість ліжка по обласних закладах	306,9	204,9	245,1	236,1	270,1

Зайнятість ліжка у Кремнецькому районі — 270,2, Тернопільському — 312,2, Чортківському — 293,7.

Інвалідність

За підсумками 2023 року в Тернопільській області спостерігається зростання рівня первинного виходу на інвалідність серед дорослого і працездатного населення. Так, за звітний період 2023р. абсолютне число вперше визнаних осіб з інвалідністю серед дорослого населення становить 7570 чол., що на 2961 випадок більше у порівнянні з 2022 роком – 4609 чол. Рівень на 10 тисяч дорослого населення в 2023р. становить 91,3, у 2022р. - 55,6, по Україні за 2022р. – 47,8. В працездатному віці абсолютне число вперше визнаних осіб з інвалідністю становить 4767 чол., що на 1215 випадків більше у порівнянні з 2022 роком – 3552 чол. Показник на 10 тисяч працездатного населення в 2023р. становить 80,1, у 2022р. - 59,7 по Україні за 2022р. – 51,6.

Первинна інвалідність:

	2022р.	2023р.
Всього визнано	4609	7570
Працездатний вік	3552	4767

Первинна інвалідність за складом населення:

	2022р.		2023р.	
	місто	село	місто	село
Доросле населення	1936	2673	3419	4151
Працездатний вік	1459	2093	2111	2656

Первинна інвалідність за віком:

До 39 р.		40-59 (чол. 60)		Пенсійний вік	
2022р.	2023р.	2022р.	2023р.	2022р.	2023р.
1005	1378	2547	3389	1057	2803

Серед первинно визнаних особами з інвалідністю індивідуальні програми реабілітації осіб з інвалідністю (ІПР) складені в 100 % випадків.

Первинна інвалідність за групами інвалідності:

	2022р.					2023р.				
	І	в т.ч.		ІІ	ІІІ	І	в т.ч.		ІІ	ІІІ
		А	Б				А	Б		
Доросле населення	519	152	367	1340	2750	737	124	613	3304	3529

Працевдат-ний вік	187	72	115	923	2442	167	55	112	1432	3168
-------------------	-----	----	-----	-----	------	-----	----	-----	------	------

Первинна інвалідність за причинами інвалідності за 2023р.:

	Доросле населення		Працевдатний вік	
	К-ть	%	К-ть	%
Трудкаліцтво, профзахв.	8	0,1	6	0,1
Загальне захворювання	6808	89,9	4021	84,4
З числа військовослужб.	345	4,6	333	7,0
Особи з інвалідністю з дитинства	409	5,4	407	8,5

Первинна інвалідність за причинами інвалідності за 2022р.:

	Доросле населення		Працевдатний вік	
	К-ть	%	К-ть	%
Трудкаліцтво, профзахв.	10	0,2	8	0,2
Загальне захворювання	4151	90,1	3098	87,2
З числа військовослужб.	62	1,3	60	1,7
Особи з інвалідністю з дитинства	386	8,4	386	10,9

Особи з тимчасово окупованих територій

Із числа *внутрішньо переміщених осіб* у 2023р. визнано особами з інвалідністю 382 чол., з них вперше 230 чол., в тому числі І групи - 25 чол., ІІ групи – 91 чол., ІІІ групи – 114 чол., в 2022р. було визнано особами з інвалідністю 401 чол., з них вперше 264 чол., в тому числі І групи - 40 чол., ІІ групи – 108 чол., ІІІ групи – 116 чол..

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед *дорослого населення* у 2023 році:

- Кременецький – 663 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 59,6);
- Чортківський – 2566 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 96,6);
- Тернопільський – 4341 особа (показник на 10 тис. дор. нас. 96,0);
- в т.ч. м. Тернопіль – 1413 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 79,5);

Всього по області – 7570 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 91,3), по Україні за 2022 р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 47,8.

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення у 2022 році:

- Кременецький – 375 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 33,7);
 - Чортківський – 1614 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 60,8);
 - Тернопільський – 2620 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 57,9);
 - в т.ч. м. Тернопіль – 809 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 45,5);
- Всього по області – 4609 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 55,6).

Особи **працездатного віку** становлять переважну більшість первинної інвалідності Тернопільської області. У 2023р. їх відсоток становить 63,0, на осіб пенсійного віку припадає відповідно 37,0 %. У 2022р. це співвідношення складало 77,1 на осіб працездатного віку та 22,9 на осіб пенсійного віку.

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед осіб працездатного віку у **2023 році**:

- Кременецький – 439 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 62,8);
- Чортківський – 1673 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 88,8);
- Тернопільський – 2655 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 81,3);
- в т.ч. м. Тернопіль – 892 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 67,3);

Всього по області – 4767 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 80,1), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 51,6 .

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед осіб працездатного віку у **2022 році**:

- Кременецький – 294 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 42,1);
- Чортківський – 1279 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 67,9);
- Тернопільський – 1979 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 61,6);
- в т.ч. м. Тернопіль – 642 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 48,4);

Первинна інвалідність за нозологічними формами захворювань за 2023р.

	Доросле населення									
	Абс. ч.	Пок.	I А		I Б		II		III	
			абс.ч.	%	абс.ч.	%	абс.ч.	%	абс.ч.	%
Інфекційні та паразитарні	40	0,5			2	5,0	16	40,0	22	55,0
Новоутворення	1841	22,2	26	1,4	103	5,6	1067	58,0	645	35,0
Хвороби крові	20	0,2					5	25,0	15	75,0
Ендокринні хвороби	605	7,3	1	0,2	17	2,8	189	31,2	398	65,8
Розлади психіки та поведінки	233	2,8	38	16,3	14	6,0	110	47,2	71	30,5
Хвороби нервової системи	329	4,0	8	2,4	62	18,9	132	40,1	127	38,6
Хвороби ока	265	3,2			65	24,5	84	31,7	116	43,8
Хвороби вуха	20	0,2					5	25,0	15	75,0
Хвороби системи кровообігу	1546	18,7	42	2,7	228	14,8	712	46,0	564	36,5
Хвороби органів дихання	231	2,8			2	0,9	91	39,4	138	59,7
Хвороби органів травлення	270	3,3			1	0,4	56	20,7	213	78,9
Хвороби	1419	17,1	2	0,1	57	4,0	591	41,7	769	54,2

кістково-м'язевої системи										
Хвороби сечостатевої системи	129	1,6			26	20,2	24	18,6	79	61,2
Травми	418	5,0	7	1,7	32	7,7	151	36,1	228	54,5
Інші причини	204	2,5			4	2,0	71	34,8	129	63,2
Всього	7570	91,3	124	1,6	613	8,1	3304	43,7	3529	46,6

	Працездатний вік									
	Абс. ч.	Пок.	І А		І Б		ІІ		ІІІ	
			абс.ч.	%	абс.ч.	%	абс.ч.	%	абс.ч.	%
Інфекційні та паразитарні	34	0.6					13	38,2	21	61,8
Новоутворення	1128	19.0	10	0,9	29	2,6	543	48,1	546	48,4
Хвороби крові	18	0.3					3	16,7	15	83,3
Ендокринні хвороби	449	7.6			1	0,2	76	16,9	372	82,9
Розлади психіки та поведінки	206	3.5	33	16,0	13	6,3	89	43,2	71	34,5
Хвороби нервової системи	195	3.3	3	1,5	16	8,2	57	29,2	119	61,1
Хвороби ока	119	2.0			6	5,0	18	15,1	95	79,9
Хвороби вуха	17	0.3					5	29,4	12	70,6
Хвороби системи кровообігу	695	11.7	4	0,6	18	2,6	186	26,8	487	70,0
Хвороби органів дихання	205	3.5			1	0,5	68	33,2	136	66,3
Хвороби органів травлення	245	4.1					40	16,3	205	83,7
Хвороби кістково-м'язової системи	816	13.7					142	17,4	674	82,6
Хвороби сечостатевої системи	89	1.5			7	7,9	6	6,7	76	85,4
Травми	354	6.0	5	1,4	17	4,8	121	34,2	211	59,6
Інші причини	197	3.3			4	2.0	65	33.0	128	65.0
Всього	4767	80.1	55	1,2	112	2,3	1432	30,0	3168	66,5

Первинна інвалідність в районах області за 2023р.

Райони	Працездатний вік (абс. ч.)	Рівень на 10 тис. населення працездатного віку	Доросле населення (абс. ч)	Рівень на 10 тис. дорослого населення
Кременецький	439	62.8	663	59.6
Чортківський	1673	88.8	2566	96.6
Тернопільський	2655	81.3	4341	96.0
в т.ч. м.Тернопіль	892	67.3	1413	79.5
Всього	4767	80.1	7570	90.3[

Первинна інвалідність в районах області за 2022р.

Райони	Працездатний вік (абс. ч.)	Рівень на 10 тис. населення працездатного віку	Доросле населення (абс. ч)	Рівень на 10 тис. дорослого населення
Кременецький	294	42,1	375	33,7
Чортківський	1279	67,9	1614	60,8
Тернопільський	1979	60,6	2620	57,9
в т.ч. м.Тернопіль	642	48,4	809	45,5
Всього	3552	59,7	4609	55,6

Показники первинної інвалідності внаслідок основних інвалідизуючих захворювань

У загальній статистичній звітності провідними медико – соціальними причинами в структурі первинної інвалідності серед дорослого населення Тернопільської області тривалий час залишаються новоутворення, хвороби системи кровообігу, травми всіх локалізацій, хвороби кістково – м'язової системи.

Перше місце у причинній структурі первинної інвалідності дорослого населення у 2023 році займають новоутворення, їх частка становить – 24,3%, у 2022р. – 22,8%. За останній рік статистичні дані фіксують зростання первинної інвалідності внаслідок онкозахворювань на 27 осіб: з 1051 у 2022 році до 1841 у 2023 році. Рівень первинного виходу на інвалідність внаслідок новоутворень на 10 тис. дорослого населення складає 22,2 у 2023р. проти 12,7 у 2022р., по Україні за 2022 р. показник становив 9,2.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в **2023** році:

- Кременецький – 200 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 18,0);
- Чортківський – 567 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 21,4);
- Тернопільський – 1074 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 23,8);
- в т.ч. м. Тернопіль – 42 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,4);
- Всього по області – 1841 особа (показник на 10 тис. дор. нас. 22,2).

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 788 вип. у 2022р. до 1128 вип. у 2023р.(+340 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 136 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 19,5);
- Чортківський – 335 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 17,8);
- Тернопільський – 657 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 20,1);
- в т.ч. м. Тернопіль – 28 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 2,1);

Всього по області – 1128 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 19,1), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 8,9.

Друге місце у причинній структурі первинної інвалідності дорослого населення у 2023 році займають хвороби **системи кровообігу**, на їх частку припадає 20,4% всієї первинної інвалідності дорослого населення Тернопільської області (в 2022р. – 20,2%). Зростання первинного виходу на інвалідність в цьому класі захворювань за підсумками 2023 року в порівнянні з 2022 роком відбулося на 614 чол. – з 932 особи з інвалідністю у 2022р. до 1546 у 2023р., відповідно 11,2 у 2022р. до 18,7 у 2023р.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 122 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 11,0);
- Чортківський – 428 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 16,1);
- Тернопільський – 996 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 22,0);
- в т.ч. м. Тернопіль – 413 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 23,2);

Всього по області – 1546 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 18,7), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 11,4.

Структура первинної інвалідності при хворобах системи кровообігу за нозологічними формами серед дорослого населення

	2023р.		2022р.		По Україні 2022р.
	абс.ч	Показн.на 10тис.дор. населення	абс.ч	Показн.на 10тис.дор. населення	Показн. на 10 тис. дор. населення
Ревматизм	23	0,3	5	0,1	0,1
Гіпертонічна хвороба	17	0,4	26	0,3	0,5
ІХС	592	7,1	334	4,0	3,6
ЦВЗ	622	7,5	393	4,7	5,4
Хв. артерій та вен	179	2,2	116	1,4	0,7

В 2023 році по даній патології в працездатному віці вперше було визнано особами з інвалідністю 695 чол., що на 104 випадки більше в порівнянні з минулим роком - в 2022 році було визнано 591 чол. Рівень первинного виходу на інвалідність у 2023р. становить 11,7, а в 2022 – 9,9 на 10 тисяч населення працездатного віку, рівень середнього по Україні показника за 2022 рік – 10,9.

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 51 особа (показник на 10 тис. прац. нас. 7,3);
 - Чортківський – 204 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 11,0);
 - Тернопільський – 437 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 13,4);
 - в т.ч. м. Тернопіль – 198 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 14,9);
 - Всього по області – 695 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 11,7),
- по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 10,9.

Структура первинної інвалідності при хворобах системи кровообігу за нозологічними формами в працездатному віці

	2023р.		2022р.		По Україні 2022р.
	абс.ч	Показн. на 10тис.	абс.ч	Показн. на 10тис.	Показн. на 10 тис.
Ревматизм	17	0,3	4	0,1	0,1
Гіпертонічна хвороба	24	1,4	24	0,4	0,6
ІХС	297	5,0	255	4,3	3,8
ЦВЗ	195	3,3	198	3,3	4,6
Хв. артерій та вен	85	1,4	61	1,0	0,5

Первинна інвалідність внаслідок захворювань **кістково – м'язової системи** в 2022р. зберігає високий рівень показників первинної інвалідності. Число осіб з інвалідністю в 2023р. збільшилося на 599 випадків– з 820 чол. у 2022 році до 1419 чол. у 2023р., відповідно збільшився рівень на 10 тис. дор. нас.: з 9,9 у 2022 році до 17,1 у 2023 році, по Україні за 2022р. – 17,1.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 105 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 9,4);
- Чортківський – 552 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 20,8);
- Тернопільський – 762 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 16,9);
- в т.ч. м. Тернопіль – 321 особа (показник на 10 тис. дор. нас. 18,1);

Всього по області – 1419 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 17,1), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 17,1 .

За 2023р. в цьому класі захворювань у працездатному віці також спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в порівнянні з 2022 роком: з 647 вип. у 2022р. до 816 вип. у 2023р. (+ 169 чол.).

Рівень первинної інвалідності внаслідок хвороб кістково – м'язової системи становить 13,7 на 10 тис. працездатного населення, в 2022р. – 10,9 , по Україні в 2022р. – 8,7.

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 63 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 9,0);
- Чортківський – 328 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 17,4);
- Тернопільський – 425 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 13,0);
- в т.ч. м. Тернопіль – 193 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 14,6);

Всього по області – 816 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 13,7), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 8,7.

Внаслідок **травм** у 2023р. вперше визнано особами з інвалідністю 418 чол. - це на 99 випадків більше ніж у 2022 році – 319 чол. Рівень первинної інвалідності при даній патології відповідно становить 5,0 випадків на 10 тис. дор. нас., у 2022р. - 3,8; по Україні за 2022р. – 4,3.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 50 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 4,5);
- Чортківський – 126 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 4,8);
- Тернопільський – 242 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 5,4);
- в т.ч. м. Тернопіль – 102 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 5,7);

Всього по області – 418 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 5,0), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 4,3 .

Протягом останнього року в Тернопільській області спостерігається зростання показників первинної інвалідності працездатного населення внаслідок травм. Так, у 2023 році вперше визнано особами з інвалідністю в цьому класі захворювань 354 чол., що на 79 вип. більше в порівнянні з 2022 роком – 275 чол. Рівень первинної інвалідності у 2022р. становить 6,0 (у 2022р. – 4.6), по Україні у 2022р. - 5,3.

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 43 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 6,2);
- Чортківський – 107 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 5,7);
- Тернопільський – 204 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 6,3);
- в т.ч. м. Тернопіль – 82 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 6,2);

Всього по області – 354 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 6,0), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 5,3 .

Протягом 2023р. вперше визнано особами з інвалідністю внаслідок **інфекційних захворювань, в т.ч. туберкульозу**, 40 чол. проти 42 чол. у 2022р. (

зменшення на 2 чол.). Показник первинної інвалідності становить 0,5 на 10 тис. дорослого населення і є на рівні 2022року, по Україні за 2022р. – 1,1.

Загальний рівень первинної інвалідності дорослого та працездатного населення Тернопільської області внаслідок **туберкульозу** упродовж 2022-2023рр. демонструє стає значення показників.

Вікова структура первинної інвалідності у 2022 – 2023 рр. в цій групі захворювань має наступний вигляд:

Роки	Доросле населення			Працездатний вік		
	Абс. ч.	Показник	По Україні	Абс. ч.	Показник	По Україні
2023	39	0,5	-	33	0,6	-
2022	42	0,5	0,7	42	0,7	1,0

Рівень первинного виходу на інвалідність внаслідок інфекційних захворювань у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 6 осіб (показник на 10 тис. дор. нас.0,5);
- Чортківський – 11 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 0,4);
- Тернопільський – 23 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 0,5);
- в т.ч. м. Тернопіль – 3 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 0,2);
- Всього по області – 40 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 0,5),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 1,1.

В 2023р. спостерігається зменшення первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 42 вип. у 2022р. до 34 вип. у 2023р.(- 8 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 6 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 0,9);
- Чортківський – 7 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 0,4);
- Тернопільський – 21 особа (показник на 10 тис. прац. нас. 0,6);
- в т.ч. м. Тернопіль – 2 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 0,2);
- Всього по області – 34 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 0,6),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 1,4.

Внаслідок **хвороб ендокринної системи** протягом 2023р. вперше визнано особами з інвалідністю 605 чол., показник первинної інвалідності становить 37,3 на 10 тис. дорослого населення, у 2022р. первинний вихід на інвалідність складав 309 чол. (показник 3,7), відбулося збільшення на 296чол., по Україні за 2022р. показник складав – 2,4.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 44 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 4,0);
- Чортківський – 253 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 9,5);
- Тернопільський – 308 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 6,8);
- в т.ч. м. Тернопіль – 142 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 8,0);

Всього по області – 605 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 7,3), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 2,4.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 20 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 1,8);
- Чортківський – 127 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 4,8);
- Тернопільський – 162 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 3,6);
- в т.ч. м. Тернопіль – 69 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 3,9);

Всього по області – 605 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 37,3).

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 253 вип. у 2022р. до 449 вип. у 2023р.(+ 196 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 33 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 4,7);
- Чортківський – 194 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 10,3);
- Тернопільський – 222 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 6,8);
- в т.ч. м. Тернопіль – 101 особа (показник на 10 тис. прац. нас. 7,6);

Всього по області – 449 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 7,6), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 2,7.

Протягом 2023р. вперше визнано особами з інвалідністю внаслідок **хвороб органів дихання** в Тернопільській області 231 чол., проти 141 у 2022р. – зростання на 90 випадків. Показник первинної інвалідності дорослого населення складає 2,8 на 10 тис. дорослого населення (у 2022р. – 1,7), за 2022рік по Україні 1,2.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 16 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 1,4);
- Чортківський – 104 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 3,9);
- Тернопільський – 111 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,5);
- в т.ч. м. Тернопіль – 36 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,0);

Всього по області – 231 особа (показник на 10 тис. дор. нас. 2,8), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 1,2.

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 133 вип. у 2022р. до 205 вип. у 2023р.(+ 72 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 13 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 1,9);
 - Чортківський – 102 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 5,4);
 - Тернопільський – 90 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 2,8);
 - в т.ч. м. Тернопіль – 31 особа (показник на 10 тис. прац. нас. 2,3);
- Всього по області – 205 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,5),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 1,6.

Протягом 2023р. вперше визнано особами з інвалідністю внаслідок **хвороб органів травлення** 270 хворих, показник 3,3 на 10 тис. дорослого населення. Зростання первинного виходу на інвалідність в цьому класі захворювань за підсумками 2023 року в порівнянні з 2022 роком відбулося на 97 чол. – з 173 осіб з інвалідністю у 2022р. до 270 у 2023р., показник первинної інвалідності на 10 тис. дорослого населення складає 3,3 у 2023р., у 2022 р. -2,2, по Україні 0,9.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 10 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 0,9);
- Чортківський – 124 особи (показник на 10 тис. дор.нас. 4,7);
- Тернопільський – 136 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 3,0);
- в т.ч. м. Тернопіль – 58 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 3,3);

Всього по області – 270 осіб (показник на 10 тис. дор.нас. 3,3),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 1,2.

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 163 вип. у 2022р. до 245 вип. у 2023р.(+ 82 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 10 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 1,4);
- Чортківський – 112 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 5,9);
- Тернопільський – 123 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 3,8);
- в т.ч. м. Тернопіль – 54 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 4,1);

Всього по області – 245 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 4,1),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 1,5.

Первинна інвалідність при психічних розладах

У 2023р. внаслідок розладів психіки та поведінки первинно визнано особами з інвалідністю 233 чол., що на 51 особу більше в порівнянні з минулим роком (182 чол.). Рівень первинного виходу на інвалідність у 2023р. становить 2,8, у 2022р. – 2,2, по Україні за 2022р. –2,1.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 30 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,7);
- Чортківський – 70 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,6);

- Тернопільський – 133 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,9);
- в т.ч. м. Тернопіль – 44 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,5);
Всього по області – 233 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,8),
по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 2,1.

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 168 вип. у 2022р. до 206 вип. у 2023р.(+ 38 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 28 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 4,0);
- Чортківський – 62 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 3,3);
- Тернопільський – 116 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,6);
- в т.ч. м. Тернопіль – 40 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,0);
Всього по області – 206 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,5),
по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 2,4.

Патологія нервової системи

За 2023р. при хворобах нервової системи відбулося зростання первинного виходу на інвалідність на 131 чол. – з 198 вип. у 2022р. (пок. 2,4) до 329 вип. у 2023р. (пок. 2,4).

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 23 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,1);
- Чортківський – 104 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 3,9);
- Тернопільський – 202 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 4,5);
- в т.ч. м. Тернопіль – 104 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 5,9);
Всього по області – 329 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 4,0),
по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 2,7.

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 151 вип. у 2022р. до 195 вип. у 2023р.(+ 44чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 15 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 2,2);
- Чортківський – 65 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,5);
- Тернопільський – 115 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,5);
- в т.ч. м. Тернопіль – 60 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 4,5);
Всього по області – 195 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,3),
по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 3,2.

Хвороби сечостатевої системи

В цій групі захворювань спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність у 2023р. у порівнянні з 2022р.: з 71 чол. у 2022р. до 129 чол. у

2023 р. – зростання на 31 випадок.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 5 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 0,5);
- Чортківський – 42 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 1,6);
- Тернопільський – 82 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 1,8);
- в т.ч. м. Тернопіль – 47 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,6);
- Всього по області – 129 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 1,6),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 0,8.

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці по даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 52 вип. у 2022р. до 89 вип. у 2023р.(+ 37 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 3 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 0,4);
- Чортківський – 30 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 1,6);
- Тернопільський – 56 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 1,7);
- в т.ч. м. Тернопіль – 34 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 2,6);
- Всього по області – 89 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 1,5),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 0,9 .

Внаслідок **хвороб ока та його придаткового апарату** серед дорослого населення визнано особами з інвалідністю 265 хворих, проти 200 хворих у 2022 році – зростання на 65 осіб.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 25 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,3);
- Чортківський – 106 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 4,0);
- Тернопільський – 134 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 3,0);
- в т.ч. м. Тернопіль – 49 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,8);
- Всього по області – 65 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 3,2),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 1,8 .

В 2023р. спостерігається зростання первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 127 вип. у 2022р. до 119вип. у 2023р.(+ 8 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 11 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 1,6);
- Чортківський – 47 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 2,5);
- Тернопільський – 61 особа (показник на 10 тис. прац. нас. 1,9);
- в т.ч. м. Тернопіль – 20 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 1,5);
- Всього по області – 119 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 2,0),

по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 1,8 .

Первинна інвалідність в класі „інші хвороби” (в тому числі вроджені вади розвитку)

У 2023 році відбулося збільшення рівня первинного виходу на інвалідність в класі „інші хвороби”: з 140 вип. у 2022р. до 204 вип. у 2023р.

Рівень первинного виходу на інвалідність в цій нозологічній групі у розрізі районів Тернопільської області серед дорослого населення в 2023 році:

- Кременецький – 23 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,1);
- Чортківський – 65 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,5);
- Тернопільський – 116 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 2,6);
- в т.ч. м. Тернопіль – 45 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,5);

Всього по області – 204 особи (показник на 10 тис. дор. нас. 2,5), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. дор. нас. становив 1,4.

В 2023р. спостерігається збільшення первинного виходу на інвалідність в працездатному віці при даній патології в порівнянні з 2022 роком: з 134 вип. у 2022р. до 197 вип. у 2023р.(+ 63 чол.).

Рівень первинного виходу на інвалідність в розрізі районів Тернопільської області серед працездатного населення у 2023 році:

- Кременецький – 23 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 3,3);
- Чортківський – 64 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 3,4);
- Тернопільський – 110 осіб (показник на 10 тис. дор. нас. 3,4);
- в т.ч. м. Тернопіль – 43 особи (показник на 10 тис. прац. нас. 3,2);

Всього по області – 197 осіб (показник на 10 тис. прац. нас. 3,3), по Україні за 2022р. показник на 10 тис. прац. нас. становив 1,8.

Дитяча інвалідність

В структурі причин дитячої інвалідності переважають порушення функції ЦНС, розумова відсталість; нервово-психічні і нервово-м'язові порушення, порушення скелету, дизморфогенетичні риси. Істотну роль відіграють також порушення слуху, зору, а також функціональні органи порушення при хронічних соматичних хворобах.

Основні показники дитячої інвалідності по області

№		2023	2022	2021
		0-17	0-17	0-17
1	Абсолютне число дітей-інвалідів по області	5304	5073	4852
2	Показники дитячої інвалідності на 10 тис. дитячого населення по області	279,9	267,8	252,8
3	У звітному році стали інвалідами	593	567	480
4	Показник первинної	31,2	29,9	25,0

	інвалідності на 10 тис. дит.насел. по обл..			
--	--	--	--	--

В розрізі районів Тернопільської області показники дитячої інвалідності у віці до 18 років:

- Тернопільський – 285,7
- Чортківський – 285,8
- Кременецький – 245,1

Показники первинної інвалідності у віці до 18 років по районах:

- Тернопільський – 30,4
- Чортківський – 24,2
- Кременецький – 26,4

За рік померло 9 дітей з інвалідністю (2022 р. – 18 дітей з інвалідністю).

Структура дитячої інвалідності по області:

Найменування	Абс.число		Показник на 10 тис.дітей		Питома вага		Вперше визнані інв.		Показник на 10 тис. дітей	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Новоутворення По обл.	129	111	6,8	5,8	2,5	2,1	12	18	0,6	1,0
Хв..ендокр.с-ми По обл.	509	517	26,9	27,2	10,0	9,7	56	51	2,9	2,7
У т.ч.цукровий діабет По обл.	375	389	19,8	20,5	7,4	7,3	40	44	2,1	2,3
Хв..крові та кровотв.орг. По обл.	31	45	1,6	2,3	0,6	0,8	0	11	0	0,6
Розлади псих.та поведінки По обл.	637	746	33,6	39,3	12,6	14,0	131	131	6,9	6,9
Хв..нервової с-ми По обл.	793	801	41,9	42,2	15,6	15,1	87	61	4,6	3,2
У т.ч. ДЦП По обл.	401	385	21,2	20,3	7,9	7,2	32	14	1,7	0,7
Хв..ока По обл.	144	145	7,6	7,7	2,8	2,7	15	19	0,8	1,0
Хв..вуха По обл.	272	282	14,4	14,9	5,4	5,3	22	26	1,2	1,4

Хв..орг.кровооб. По обл.	44	43	2,3	2,3	0,9	0,8	9	3	0,5	0,2
Хв..орг.дих. По обл.	172	187	9,1	9,8	3,4	3,5	16	36	0,8	1,9
Хв..орг.травлення По обл.	70	81	3,7	4,3	1,4	1,5	4	11	0,2	0,6
Хв..сечов.с-ми По обл.	110	119	5,8	6,3	2,2	2,2	18	15	1,0	0,8
Хв.кістк.-мяз.с-ми По обл.	264	295	13,9	15,6	5,2	5,6	42	59	2,2	3,1
Вродж.аном. По обл.	1721	1714	90,8	90,4	33,9	32,3	136	119	7,2	6,3
Травми та отр. По обл.	119	114	6,3	6,0	2,3	2,1	10	9	0,5	0,5
Всього по обл.	5073	5304	29,9	279,4	100,0	100,0	567	627	29,9	33,1

В структурі дитячої інвалідності станом на 01.01.2024 р., як і в цілому по Україні, по області на I місці – вроджені аномалії розвитку – 90,4 на 10 тис. (2022р. – 90,8), на II місці – хвороби нервової системи – 42,2 на 10 тис. (2022 р. – 41,9), на III – розлади психіки – 39,3 на 10 тис. (2022 р. – 33,6).

Структура первинної інвалідності станом на 01.01.2024 р. по області на I місці – розлади психіки і поведінки – 6,9 на 10 тис. (2022р. – 6,9), на II місці – вроджені аномалії розвитку – 6,3 на 10 тис. (2022 р. – 7,2), на III місці – хвороби нервової системи – 3,2 на 10 тис. (2022 р. – 4,6).

Значна робота по реабілітації дітей-інвалідів проводиться в центрі комплексної медичної реабілітації дітей з ураженням нервової системи та порушенням психіки ОДКЛ. Так, протягом 2023 року у Центрі пройшла реабілітацію: всього 1488 дітей, з них 178 - дітей з інвалідністю, з них з діагнозом ДЦП – 56 дітей, с/ж – 515. У віці до 1р. життя на реабілітації перебувало 175дітей, з них 2 дітей з інвалідністю.

За віковими групами

0-1 р.	1-3 р.	4-6 р.	7-14р.	15-18р.
всього	всього	всього	всього	всього
175	245	196	560	219

Забезпеченість кадрами та рівень кваліфікації

В лікувально-профілактичних закладах області станом на 01.01.2024 року зареєстровано 4798,50 (4845,0 штатних одиниць на 01.01.2023 р.) штатних лікарських посад (без закладів підготовки кадрів). Укомплектованість штатних посад фізичними особами утримується на рівні 83,3%. Кількість вакантних посад становить 800,1(2023 р – 862,0), у тому числі: в закладах охорони здоров'я

сільської місцевості – 550,25 обласних закладах на території області – 29,75, у м. Тернополі: у міських закладах – 129,0, обласних закладах – 153,0.

Чисельність лікарів на 01.01.2024 року становить (без закладів підготовки кадрів) 4842; показник забезпеченості лікарями на 10 тисяч населення складає 47,5; з них 2934 (60,6%) мають кваліфікаційну категорію.

Штатних посад середнього медичного персоналу станом на 01.01.2024 року зареєстровано 8194,0 одиниць (8418,0 штатних одиниць на 01.01.2023 року). Укомплектованість фізичними особами штатних посад середнього медичного персоналу 102,7%. Кількість вакантних посад збільшилась з 747,0 (2022р.) до 955,5. Чисельність середніх медичних працівників на 01.01.2024 року становить 7884, показник забезпеченості на 10 тисяч населення складає 77,4; з них 5468 (69,3%) мають кваліфікаційну категорію.

Пріоритети на майбутнє

Головною метою реалізації Плану відновлення у сфері охорони здоров'я є відновлення та розвиток системи охорони здоров'я з новою якістю і доступністю послуг для задоволення потреб громадян. Для реалізації цієї мети План відновлення сфери охорони здоров'я передбачає:

1) Створення системи ефективного управління закладами охорони здоров'я.

2) Забезпечення фінансової стабільності системи охорони здоров'я шляхом запровадження гнучких методів фінансування у сфері охорони здоров'я, розширення програми медичних гарантій, розвитку ринку добровільного медичного страхування;

3) Відновлення та трансформація мережі закладів охорони здоров'я для забезпечення надання базових послуг з охорони здоров'я шляхом розширення послуг первинної медичної допомоги, впровадження багаторічних договорів між Національною службою здоров'я України та закладами охорони здоров'я.

4) Посилення медичних послуг для задоволення особливих потреб людей, викликаних війною, що передбачає розвиток реабілітаційної допомоги, розвиток послуг з психічного здоров'я, які наближені до людини та громад, розвиток травматологічних, ортопедичних, опікових та послуг інтенсивної терапії, вдосконалення пакетів програми медичних гарантій для врахування потреб ветеранів війни і осіб, постраждалих від воєнних дій;

5) Зміцнення та посилення кадрових ресурсів системи охорони здоров'я; планування та забезпечення кадрів системи охорони здоров'я в обсягах та структурі відповідно до потреб системи; створення умов для забезпечення професійного благополуччя працівників сфери охорони здоров'я.

6) Посилення готовності до надзвичайних ситуацій у сфері охорони здоров'я.

7) Розвиток електронної охорони здоров'я та посилення кібербезпеки. шляхом формування єдиного медичного інформаційного простору. Створення зручних та прозорих механізмів доступу користувачів до повних даних про своє здоров'я, управління цією інформацією.

**Генеральний директор
(головний лікар)**

Володимир ЮРОВСЬКИЙ